

homilija

HOMILIJE

HOMILIJA ZAGREBAČKOG NADBISKUPA
27. 1. 1981.

Dragi oci biskupi!
Draga braćo svećenici!

Euharistija je tako bogat sadržaj da Crkva kroz vjekove o njemu razmišlja. I u ovom susretu vi ćete slušati razne pristupe i vidove i razne odjeke razmišljanja o euharistiji u našem konkretnom životu.

Došla mi je misao da je zapravo sazrelo vrijeme da se euharistija objavi svijetu, čovječanstvu; da ona na neki način postane događaj prema kojem se usmjeruju milijuni ljudskih pogleda. I ova sekularizirana civilizacija sa svojim sredstvima priopćavanja služi otajstvu euharistije i prenosi poruku euharistije do kraja zemlje.

Na to razmišljanje potakla me prisutnost misi u Dublinu 29. rujna 1979. prigodom Papina posjeta. Sjećam se tog vedrog dana. Vjetar je prostorom nosio samo rastrgane oblake kao bijele golubove mira. Sa svih strana ljudi su hrlili prema jednom mjestu, u veliki dublinski Phoenix park. Slilo se mnoštvo od gotovo milijun ljudi. Svi su pogledi opet bili usredotočeni u jednu točku, u jedan znak; visoki bijeli križ od čelika izrastao je prema plavom nebu kao sjajni putokaz; kao da spaja zemlju s nebom. Bio je čvrsti križ; nije podrhtavao ni na vjetru; gledali smo u njega kao u stožer koji stoji dok se zemlja okreće. Stat crux dum volvitur orbis.

Papa Ivan Pavao II. posjetio je Irsku. Kristov namjesnik u bijeloj misnoj odjeći pod bijelim križem! Križ! Papa! Božji narod! Vidljiva pojavnost mnoštva sabranog oko znaka križa i Pape na tlu Irske, pod tim suncem koje obasjava i oživljuje cijelu Zemlju! Ipak je to mnoštvo bilo uronjeno u jedan događaj; u najdublji misterij: podno tog križa visoko u nebo uspravljenog, u odsjevu njegove bjeline slavila se euharistija; događala se misa. I ne samo mnoštvo tamo prisutno, nego i milijuni ljudi preko televizije promatrali su taj događaj. Tako je suvremena tehnika omogućila da oko jednog oltara okupi milijunska mnoštva da čuju riječ i vide događaj. Misa je uzdigla to cijelo mnoštvo u svrhunaravnost; misa je raspjevala ljude svake dobi i staleža; misa je bila smisao i bitni sadržaj toga susreta. I to je kod svih Papinih posjeta koje sada prati televizija, tako da se čitav narod može uključiti u to događanje Tajne. Uskrsnuli je i u toj misi sišao s neba da bi opet na oltaru bio

žrtva i dar, ljubav i hrana, središte i srce, da ritmom njegova srca zakucaju sva srca otkupljenih na svom hodočašću prema vječnim visinama.

Pod tim bijelim križem kao da se zgusnula jedna cijela povijest, i to povijest spasenja; Papa je tu bio vidljivi znak misterija cijele Crkve koja živi u vjekovima; njezin je izvor probodeno Srce Bogočovjeka, otvoreno na Veliki petak na Golgoti; njezina je svjetlost Uskrsnuli Gospodin koji od onoga uskrsnog jutra ostaje vječni dan svoje Crkve; njezin je život Duh Sveti jer ona se uvijek rađa iz vode i Duha Svetoga; Uskrsnuli Gospodin ostaje za sva vremena, sve dok ne dođe, njezin suputnik; vere, realiter et substantialiter praesens, prisutan i živ! To je misterij euharistije! To je misa! To je Presveti oltarski sakrament.

Ovih dana primio sam pismo od jednog mladog svećenika. Ređen je prije deset godina. Na dan ređenja dao sam svakom ređeniku sličicu s riječima iz knjige Otkrivenja 1, 17–18. Iz pisma tog svećenika citiram slijedeće:

„Nemoj se bojati. Ja sam Prvi i Posljednji; Onaj koji živi – budi vjeran do smrti i dat ću ti vijenac života!” Ove će godine biti deset godina mojeg svećeništva! Bilo je teških dana. Te riječi što ste mi napisali iz knjige Otkrivenja čudnovato su se javljale u teškoćama i žalostima. Najljepša je riječ: 'ONAJ KOJI ŽIVI!' On je prisutan tu, sada u tjeskobi...uz mene, za njega!”

Biti prisutan! Biti uvijek bliz! Na dohvat srca i duše! To je zapravo tajna ljubavi. Prisutnost u noći i danu; blizina u radosti i žalosti; utočište u tjeskobi i strahu; pomoć u sudbonosnim odlukama; zaštita u prijetećim opasnostima; jakost u sudbinskim hrvanjima. Tko nam može biti tako prisutan, tako bliz? Mnogo znači prisutnost prijatelja; blizina majke; pomoć dobrog čovjeka, oca, brata... Čovjek koji istinski ljubi može biti uistinu dragocjena prisutnost i pomoć.

Ali kako se tek Bog može približiti nama!

Sigurno ste pročitali na nedavno izdanim sličicama misao Alberta Einsteina: „Naše najljepše iskustvo jest: doživjeti tajnu.”

Ako su stvorenja puna tajne i uzvišene veličine, kakav je tek Bog! Pa Bog je najsvetija tajna; najpunija tajna; najbogatija tajna u kojoj bukti spoznaja, život, ljubav. Kakve energije vriju u srcu sunca! Kakva energija svijesti, dobrote, svemoći plamti u Božjem biću!

Doista, doživjeti Božju tajnu! Može li biti ljepšeg iskustva za naš duh, za naše srce!

Stoga Bog u svojoj apsolutnoj istinitosti zaslužuje naše povjerenje, našu vjeru u svaku njegovu riječ; i onda kad čini nama najnesvatljivija djela, Bog ostaje uvijek nedokučiv za našu ograničenu spoznaju. I djela su njegova nedokučiva.

Takvo djelo je i euharistija! Moramo je tumačiti Ivanovom definicijom Boga. „Bog je ljubav!” (1 Iv 4,16). I zato je uvijek Bog veći od našeg srca (usp. 1 Iv 3,20).

Pred euharistijom sam razum ostaje silno nemoćan. „Vid i opip, okus varaju se tu!” Velike se tajne obično više razumiju srcem. U tajnu lijepoga i dobroga dublje prodire srce nego hladni ratio. Kada unutarne biće čovjeka želi izreći sebe, svoju duboku srž, sve titraje svoje duše, onda više govori srcem nego razumom. Euharistija je Božja tajna. Zato pred to otaštvo treba uvijek doći sa srcem, ali koje rasvjetljuje i grije Duh Sveti.

Tada se počima živjeti od Prisutnosti!

Euharistija je, možemo reći s punim uvjerenjem, najviši domet Božje ljubavi u odnosu prema čovjeku i Crkvi; u euharistiji se sam Bogočovjek spušta u najdublju dubinu svoje božanske poniznosti. Silazi u te dubine koracima diva – sicuti gigas! Da bi došao u susret čovjeku, sazdao je svjetove svojom Riječi. Progovorio je čovjeku po prorocima a onda i Sinu. Utjelovljenje i djevičansko rođenje Sina Božjega, kakav je to korak Božji prema čovjeku! Smrt na križu, kakva je to ljubav! Uskrснуće, kakva pobjeda i kakav dar!

Ali njegov je užitak boraviti među sinovima ljudskim! On želi boraviti s njima na zemlji, da bi oni konačno boravili s njim na nebu! Stoga uprisutnjuje svoje Tijelo i svoju Krv, svoje uskrsnulo, preobraženo čovječstvo i svoje božanstvo, svoju smrt i uskrsnuće, svoju žrtvu i svoju ljubav u euharistiji i tako sama sebe dariva Crkvi za sva vremena da bi bio trajni njezin dar Ocu, da bi ona u njemu bila dar Ocu i da bi živjela svoju svetost hraneći se njegovim Tijelom i da bi, napojena njegovom Krvlju i njegovim Duhom, okupljala mnoge u milosno bratstvo, u božansko zajedništvo kako bismo već ovdje imali predokus nebeske Crkve. „Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi; ta svi smo dionici jednoga kruha” (1 Kor 10,17).

Bila su teška vremena u povijesti Irske kada je bilo zabranjeno slaviti misu. Male su se zajednice vjernika sakrivala u najzabitnija skrovišta; sakrivala su svoje svećenike da mogu negdje u zaštitu noći tajno slaviti svetu tajnu. Zar nije bilo nešto slično za vrijeme najžešćih turskih navalâ u našoj domovini? A ima nešto slično na mnogim mjestima u svijetu i danas. Ali onoga 29. rujna 1979, kad je Papa podigao prema plavom nebu u odsjevu bijeloga križa veliku bijelu hostiju, pogled onih stotina tisuća i onih milijuna bio je sav usredotočen samo u tu bijelu hostiju. Oči su vidjele samo te prilike kruha, ali vjerom duše gledali su Prisutnoga, Uskrsnuloga Gospodina koji nam dariva svoju kalvarijsku ljubav, koji u svom Srcu sabire naše molitve, križeve, slabosti i živote.

I tako u svakom našem slavljenju euharistije s Božjim narodom, bez obzira na broj prisutnih, pogled je usmjeren prema hostiji i kaležu. Tako je to bilo u Solinu. Tako je to bilo u Ninu. Tako je to svuda i svaki dan; tako je to kroz stoljeća. Crkva nosi u svom zajedništvu najveći dar koji je od Gospodina primila.

One sumorne i svečane pashalne večeri, posljednje Isusove pashe s učenicima, Isus ostvaruje svoj testament za novi i vječni Savez. Mi ljudi oporukom ostavljamo stvari. Mi odlazimo i ne možemo ostaviti sebe. Zato ostavljamo neke stvari mjesto sebe. Isus Krist, Bog u svojoj svemoći i čovjek u svojoj smrtnosti, uoči svoje smrti, dragovoljno prihvaćene, ostavlja samoga sebe svojoj Crkvi.

„Uzmite, ovo je tijelo moje!” (Mk 14,22). „Ovo je krv moja, krv Saveza, koja se za mnoge proljeva!” (Mk 14,24).

„To činite na moj spomen!” Uzmite i činite!

Zato je misa od početka do svršetka svijeta čin našeg otkupljenja; čista žrtva prinošena od Istoka do Zapada; hrana za život vječni; Prisutnost Uskrsnuloga na čudesan način ali ostvareno obećanje: „I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta” (Mt 28,20).

Imamo živi oltar! Imamo živo svetohranište!

Mi to vjerujemo sa svim pokoljenjima Crkve Istoka i Zapada do danas! Da li nas euharistija raduje? Privlači? Da li je promatramo srcem koje više razumije jer ljubi?

Kako slavimo misu? Da li vjernici okupljeni oko oltara i na nj usredotočeni svojim pogledima vide našu vjeru? Nas gledaju! Mi im govorimo o tajni svojim pristupom; svojim kretnjama, svojim glasom. Da li se vidi na našem licu odsjev tajne koju vjerujemo, ljubimo i slavimo? Da li nam najsvetiji događaj razveseljuje dušu? Ako se sav sveti, vjekovima posvećeni obred mise odvija u sabranosti koja svjedoči o našoj i osobnoj vjeri, onda će pogled prisutnih na bijelu hostiju i kalež roditi u duši radost da je ONAJ KOJI ŽIVI uistinu s nama da bismo mi živjeli s njim i za njega! Amen.

+ Franjo Kuharić
nadbiskup

HOMILIJA MONS. ĆIRILA KOSA, BISKUPA ĐAKOVAČKOG
30. I. 1981.

Draga braćo svećenici!

Željeli smo ovaj posljednji sat i ovu zahvalnu svetu misu slaviti u čast slavenskih apostola svetog Ćirila i Metoda. Možda smo time slični Ivanu Pavlu II, koji je svoje najnovije apostolsko pismo *Egregiae virtutis* objavio u posljednji čas, dne 31. prosinca 1980. godine. On nije time htio umanjiti, nego upravo dati jedan posebni naglasak stogodišnjici enciklike *Grande munus*, kao novogodišnjih dar nama i svoj ostaloj slavenskoj braći.

Promatrajući život i događaje u povijesti i kroz povijest, doista moramo uskliknuti odmah na početku: „Divan je Bog u svetima svojim! – Divan je Bog u djelima svojim” (Ps. 67,36).

UVOD U APOSTOLSKO PISMO

Ove nam godine opet na pamet i k srcu dolaze muževi sjajne kreposti Ćiril i Metod. U njoj se napunjavu dva vjekovna izuzetno značajna događaja. To je naime stogodišnjica otkako je dne 30. rujna 1880. objavljeno enciklično pismo *Grande munus*, kojim je onaj veliki papa, Leon XIII, dozvavši cijeloj Crkvi spomen na osobe i na apostolsku revnost tih muževa, uveo njihovo liturgijsko slavljenje i zapovijedio da se njihovo ime unese u kalendar katoličke Crkve (Acta pape Leona XIII, sv. II, str. 125–137). Ova je godina ujedno i XI-stoljetna obljetnica pisma *Industriae tuae* (isp. *Magnae Moraviae fontes historici*, sv. III, Brno 1969, str. 197–208), koje je naš predčasnik Ivan VIII. uputio knezu Svatopluku, mjeseca lipnja 830. godine, kojim se upotreba slavenskog jezika u svetoj liturgiji i pohvaljuje i preporuča, „da se u tom jeziku pjevaju pohvale i djela Krista našega Gospodina” (nav. mj., str. 207).